

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/150/2022
Identifikačné číslo spisu: 7705209580
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2024
Meno a priezvisko: Mgr. Katarína Katková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7705209580.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu MK factoring, s. r. o., Vísolaje 148, IČO: 36 349 267, zastúpeného advokátska kancelária Hulín s. r. o., Trenčín, Hurbanova 20, IČO: 50 647 679, proti žalovanej R. O., narodenej G., R., o zaplatenie 60.041,67 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 9C/158/2005, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 18. decembra 2019 sp. zn. 1Co/352/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) uznesením z 24. mája 2018 č. k. 9C/158/2005-784 v spojení s opravným uznesením z 19. júna 2018 č. k. 9C/158/2005-794 (v poradí druhým uznesením) konanie nezastavil.

1.1. Z odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že súd prvej inštancie rozsudkom zo 7. júna 2016 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 60.041,67 eur s 8 % ročným úrokom z omeškania od 16. februára 2015 (správne od 16. februára 2005 - pozn. dovolacieho súdu) do zaplatenia. Rozsudok súdu prvej inštancie zrušil Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) z dôvodu, že súd prvej inštancie vážne pochybil, keď nerozhodol o späťvzátí žaloby.

1.2. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobu na súd prvej inštancie podal dňa 7. júla 2005 právny predchodca žalobcu - Nada still, a. s. (ďalej len „právny predchodca žalobcu“ alebo „Nada still, a. s.“). Dňa 15. februára 2006 MK factoring, s. r. o. (žalobca) navrhol pripustiť zámenu účastníkov konania z dôvodu, že zmluvou o postúpení pohľadávky z 2. januára 2006 prešla na neho pohľadávka z Nada still, a. s. Následne dňa 5. apríla 2006 právny predchodca žalobcu vzal žalobu späť celkom a navrhol konanie zastaviť.

1.3. Súd prvej inštancie uviedol, že právny predchodca žalobcu k 5. aprílu 2006 (kedy bolo súdu prvej inštancie doručené späťvzatie žaloby) „formálne“ bol účastníkom konania, avšak už nebol subjektom, ktorému hmotné právo k 5. aprílu 2006 priznávalo pohľadávku, ktorá je predmetom konania. Ďalej podotkol, že krajský súd argumentoval tým, že podľa právoplatného rozsudku Okresného súdu Rožňava „prvotná“ zmluva o postúpení pohľadávky medzi J. Y. - VODEX a Nada still, a. s. je neplatná, a teda i z toho dôvodu právnenému predchodcovi žalobcu nepatrila pohľadávka na zaplatenie žalovanej sumy, preto právny predchodca žalobcu nebol aktívne legitimovaný na späťvzatie žaloby.

1.4. Po citácii § 144, § 146 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) súd prvej inštancie konštatoval, že späťvzatie žaloby bolo zo strany právneho predchodcu žalobcu doručené súdu ešte pred prvým pojednávaním, preto nebolo potrebné žiadať súhlas od protistrany.

1.5. Súd prvej inštancie podotkol, že späťvzatie žaloby je procesným úkonom, ktoré patrí strane konania. Právny predchodca žalobcu síce k 5. aprílu 2006 formálne vystupoval ako žalobca, ale hmotné právo mu nepriznávalo právo na zaplatenie žalovanej sumy, a teda nemohol ani disponovať s predmetom konania a žalobu účinne vziať späť.

1.6. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie konanie nezastavil analogicky aplikujúc čl. 4 ods. 1 CSP a § 146 ods. 1 CSP.

2. Na základe odvolania žalovanej Krajský súd v Košiciach uznesením z 18. decembra 2019 č. k. 1Co/352/2018-802 zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že konanie zastavil (prvý výrok) s tým, že žalobca je povinný nahradiť žalovanej trovy konania v celom rozsahu (druhý výrok).

2.1. Podľa názoru odvolacieho súdu právne posúdenie veci súdom prvej inštancie nemožno považovať za správne, ak súd procesný úkon (späťvzatie žaloby) podmienil aktívnou vecnou legitimáciou žalobcu v konaní.

2.2. Odvolací súd uviedol, že žalobca ako dominus litis disponuje po začatí konania subjektívnym právom vziať žalobu späť a v prípade splnenia zákonných podmienok týmto úkonom dosiahnuť zastavenie konania (alebo jeho časti) bez meritórneho rozhodnutia. Z hľadiska procesnej autonómie nie je žalobca obmedzený vo výkone svojho práva vziať žalobu späť, pokiaľ konanie ešte nebolo právoplatne skončené. Samotné zastavenie konania z dôvodu späťvzatia žaloby nie je limitované ani hospodárnosťou konania.

2.3. Vecná legitimácia je stav vyplývajúci z hmotného práva a je predmetom dokazovania, pričom nemožno podmieňovať procesný úkon - späťvzatie žaloby nedostatkom prípadnej vecnej legitimácie žalobcu, ktorá je práve výsledkom dokazovania.

2.3.1. Z uvedeného teda vyplýva, že subjektívne právo žalobcu vziať žalobu späť nie je podmienené vecnou legitimáciou strany sporu, ale iba tým, či procesný úkon - späťvzatie žaloby uplatnila strana v spore - žalobca.

2.4. V posudzovanej veci právny predchodca žalobcu (ako strana sporu) písomným podaním zo 4. apríla 2006 oznámil súdu prvej inštancie, že žalobu berie späť v celom rozsahu a navrhuje konanie zastaviť (č. l. 83). Bolo preto úlohou súdu prvej inštancie zaoberať sa tým, či boli splnené podmienky pre zastavenie konania (t. j. či žalobu vzal späť žalobca, či žalovaná súhlasila, resp. nesúhlasila so späťvzatím žaloby, resp. či k späťvzatiu došlo skôr, než sa začalo pojednávanie). Bez významu v tejto súvislosti je preto skutočnosť, či právny predchodca žalobcu v čase späťvzatia žaloby bol alebo nebol vecne legitimovaný (t. j. či bol, resp. nebol subjektom hmotného práva). Preto ak súd prvej inštancie podmienil späťvzatie žaloby vecnou legitimáciou právneho predchodcu žalobcu v spore a konanie nezastavil, jeho rozhodnutie nemožno považovať za správne.

2.4.1. Podľa názoru odvolacieho súdu je rozhodnutie súdu prvej inštancie aj vnútorne rozporuplné, ak súd prvej inštancie na jednej strane uviedol, že späťvzatie je procesný úkon a zároveň jeho vykonanie podmienil aktívnou legitimáciou žalobcu.

2.5. Odvolací súd uviedol, že právny predchodca žalobcu vzal žalobu späť v celom rozsahu a navrhol konanie zastaviť, pričom súd prvej inštancie rozhodol o zmene účastníkov podľa § 92 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) a na miesto obchodnej spoločnosti Nada still, a. s. do konania ako žalobca vstúpila obchodná spoločnosť MK factoring, s. r. o.

2.5.1. Odvolací súd podotkol, že v rámci singularnej sukcesie vstupuje právny nástupca do všetkých procesných práv a povinností predošlého účastníka, pričom späťvzatie žaloby nemožno účinne odvolať.

2.6. Podľa názoru odvolacieho súdu právne posúdenie veci súdom prvej inštancie nebolo správne, preto odvolací súd podľa § 145 ods. 1 v spojení s § 146 ods. 1 CSP napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil a konanie zastavil.

2.7. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP s prihliadnutím na to, že zastavenie konania zavinil žalobca, preto je povinný nahradiť žalovanej trovy konania v celom rozsahu.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej len „žalobca“ alebo „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

3.1. Podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrálne a nedostatočne odôvodnené. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“).

3.2. Podotkol, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej proti uzneseniu súdu prvej inštancie. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie bol povinný rozhodnúť o návrhoch v takom časovom slede, v akom boli doručené súdu prvej inštancie.

3.3. Mal za to, že uznesenie odvolacieho súdu je v rozpore s právoplatným uznesením odvolacieho súdu z 3. októbra 2007 č. k. 2Co/31/2007-222, keďže odvolací súd nerespektoval to, že procesný úkon späťvzatia zo strany jeho právneho predchodcu nasledoval až po navrhovanej zmene účastníkov (hoci na tieto skutočnosti poukazoval vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovanej), a preto je pre neexistenciu dôvodov nepreskúmateľné.

3.4. Podotkol, že uznesením súdu prvej inštancie z 11. februára 2008 č. k. 9C/158/2005-125 v spojení s uznesením odvolacieho súdu z 22. apríla 2009 č. k. 2Co/65/2008-160, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 28. júla 2009, bola pripustená zmena účastníkov na strane žalobcu tak, že z konania vystúpil pôvodný žalobca Nada still, a. s. a na jeho miesto vstúpil on. Preto od 28. júla 2009 nie je spoločnosť Nada still, a. s. stranou sporu (žalobcom).

3.5. Súd prvej inštancie o späťvzati rozhodol v čase, keď on v konaní vystupoval na strane žalobcu a nie obchodná spoločnosť Nada still, a. s., ktorá nebola aktívne vecne legitimovaná a súčasne už nebola stranou sporu. Vzhľadom na uvedené je uznesenie súdu prvej inštancie v spojení opravným uznesením súdu prvej inštancie vecne správne.

3.6. Poukázal na to, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu o odvolaní žalovanej už spoločnosť Nada still, a. s. právne neexistovala (dňa 11. januára 2019 došlo k jej výmazu ex offio z obchodného registra), a teda odvolací súd vyhovel späťvzatiu žaloby v prospech neexistujúceho subjektu.

3.7. Odvolací súd sa pri svojom rozhodovaní obmedzil len na gramatický výklad inštitútu späťvzatia vo vzťahu k aktívnej vecnej legitimácii žalobcu, pričom vôbec neprihliadol na výklad jednotlivých úkonov procesných strán vo svojej súvzťažnosti a časovej súvislosti, ako aj na samotné predchádzajúce rozhodnutia odvolacieho súdu.

3.8. Vzhľadom na uvedené postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu jeho práva na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, k porušeniu práva na rovnosť strán, k arbitrárnemu rozhodnutiu a k porušeniu princípu právnej istoty.

3.9. Mal za to, že po právoplatnom pripustení zmeny na strane žalobcu nebolo možné vyhovieť späťvzatiu žaloby jeho právnym predchodcom, ktorý v čase rozhodovania o ňom nebol stranou sporu. Odvolací súd sa s týmito jeho rozhodným argumentami a relevantnými dôkazmi, na ktoré opakovane v konaní upozorňoval, vôbec v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal.

3.10. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) zrušil uznesenie odvolacieho súdu a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že uznesenie odvolacieho súdu je správne a v súlade s právnou úpravou, pričom je dostatočne a zrozumiteľne odôvodnené.

4.1. Dispozícia žalobou je ponechaná výslovne žalobcovi a s touto otázkou sa dostatočne vysporiadal odvolací súd v odôvodnení uznesenia.

4.2. V prípade postúpenia pohľadávky, kedy došlo k zmene nositeľa hmotného práva, je v rámci konania oprávnený vykonať dispozíciu so žalobou pôvodný žalobca do času právoplatnosti rozhodnutia o zmene účastníka v konaní (viď uznesenie najvyššieho súdu z 25. júna 2017 sp. zn. 5Cdo/248/2012, uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 30. novembra 2005 sp. zn. 29Odo/47/2005).

4.3. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“).

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ namieta, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne.

12. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 251/03). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona teda treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

12.2. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., sp. zn. 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS

383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej.

14. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

15. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESJP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16. I v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

16.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

17. Dovolací súd po preskúmaní uznesenia odvolacieho súdu došiel k záveru, že jeho odôvodnenie nevybočuje z limitov spravodlivého procesu, je logické a primerané. Odvolací súd svoj právny názor odôvodnil úvahami, ktoré sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné. Uznesenie odvolacieho súdu obsahuje náležitosti odôvodnenia dané v § 393 ods. 2 CSP a nemožno ho považovať za neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Odôvodnenie uznesenia zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie je konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe odvolací súd došiel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolateľ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred odvolacím súdom.

18. Pokiaľ dovolateľ namietal, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho argumentami vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej týkajúcimi sa chronológie procesných úkonov na strane žalobcu, pričom mal za to, že v čase rozhodovania súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu jeho právny predchodca (Nada still, a. s.) už nebol stranou sporu, a preto nebolo možné vyhovieť jeho procesnému úkonu - späťvzatiu žaloby, dovolací súd poukazuje na to, že odvolací súd v odôvodnení uznesenia (body 6. až 18.) sa vysporiadal náležitým spôsobom nielen s odvolacími námietkami žalovanej, ale aj s argumentami žalobcu, pričom odvolací súd poukázal na to, že subjektívne právo žalobcu vziať žalobu späť nie je podmienené vecnou legitimáciou strany sporu, ale iba tým, či procesný úkon - späťvzatie žaloby uplatnila strana v spore - žalobca. Podľa názoru odvolacieho súdu v prejednávanej veci bolo nesporné, že právny predchodca žalobcu (Nada still, a. s.) ako strana sporu písomným podaním zo 4. apríla 2006 oznámil súdu prvej inštancie, že žalobu berie späť v celom rozsahu a navrhuje konanie zastaviť. Bolo preto úlohou súdu prvej inštancie sa zaoberať tým, či sú splnené podmienky pre zastavenie konania (t. j. či žalobu vzal späť žalobca, či žalovaná súhlasila, resp. nesúhlasila so späťvzatím žaloby, resp. či k späťvzatiu došlo skôr, než sa začalo pojednávanie). Bez významu v tejto súvislosti je preto skutočnosť, či Nada still, a. s. v čase späťvzatia žaloby bola alebo nebola vecne legitimovaná (t. j. či bola, resp. nebola subjektom hmotného práva). Preto ak súd prvej inštancie podmienil procesný úkon žalobcu - späťvzatie žaloby jeho vecnou legitimáciou v spore a konanie nezastavil, jeho rozhodnutie nemožno považovať za správne. Odvolací súd ďalej uviedol, že právny predchodca žalobcu vzal žalobu v celom rozsahu späť a navrhol konanie zastaviť, pričom súd prvej inštancie rozhodol o zmene účastníkov podľa § 92 ods. 2 OSP a na miesto obchodnej spoločnosti Nada still, a. s. do konania ako žalobca vstúpila obchodná spoločnosť MK factoring, s. r. o. Je tomu tak preto, že v rámci singulárnej sukcesie vstupuje právny nástupca do všetkých procesných práv a povinností predošlého účastníka, pričom späťvzatie žaloby nemožno účinne odvolať.

18.1. Z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu je tak zrejмый opak tvrdenia žalobcu, pretože odvolací súd preskúmal postup súdu prvej inštancie v súvislosti so späťvzatím žaloby právneho predchodcu žalobcu, pričom prihliadol i na to, že pred rozhodnutím o späťvzati žaloby súd prvej inštancie rozhodol o návrhu na zmenu účastníkov.

19. Z obsahu spisu vyplýva, že právny predchodca žalobcu (Nada still, a. s., so sídlom Rozkvet 2003/11, Považská Bystrica, IČO: 36 341 789) sa žalobou doručenu súdu prvej inštancie dňa 7. júla 2005 domáhal voči žalovanej zaplata 1.808.815,20 Sk s príslušenstvom (č. l. 1-58 spisu).

19.1. Obchodná spoločnosť MK factoring, s. r. o., so sídlom Rozkvet 2003/11, Považská Bystrica, IČO: 36 349 267, sa podaním označeným ako „návrh na zmenu účastníkov konania“ datovaným ku dňu 13. februára 2006, doručeným súdu prvej inštancie dňa 15. februára 2006 (č. l. 77-81 spisu), domáhala, aby súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 92 ods. 3 OSP pripustil „zmenu účastníkov“ na strane žalobcu, keďže medzi žalobcom (Nada still, a. s.) ako postupcom a spoločnosťou MK factoring, s. r. o. ako postupníkom bola dňa 2. januára 2006 uzavretá zmluva o postúpení pohľadávky, predmetom ktorej bolo postúpenie pohľadávky žalobcu proti žalovanej, ktorá je predmetom súdneho konania.

19.2. Pred rozhodnutím súdu prvej inštancie o zmene na strane žalobcu právny predchodca žalobcu (Nada still, a. s.) doručil súdu prvej inštancie dňa 5. apríla 2006 späťvzatie žaloby zo 4. apríla 2006 s poukazom na to, že žaloba nie je dôvodná (č. l. 83 spisu).

19.3. Súd prvej inštancie uznesením z 24. októbra 2006 č. k. 9C/158/2008-108 (v poradí prvým uznesením) konanie vo veci zastavil (prvý výrok) s tým, že Daňový úrad v Humennom vráti žalobcovi 90.040 Sk za zaplatený súdny poplatok zo žaloby (druhý výrok), pričom nepripustil zmenu účastníkov konania na strane žalobcu (tretí výrok). O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (štvrtý výrok).

19.3.1. Krajský súd uznesením z 3. októbra 2007 č. k. 2Co/31/2007-122 zrušil uznesenie súdu prvej inštancie z 24. októbra 2006 č. k. 9C/158/2008-108 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie z

dôvodu, že uznesenie súdu prvej inštancie bolo nepreskúmateľné, pretože súd prvej inštancie neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré nevyhovel návrhu na zmenu účastníkov na strane žalobcu.

19.4. Následne súd prvej inštancie uznesením z 11. februára 2008 č. k. 9C/158/2005-125 rozhodol, že pripúšťa zmenu účastníkov konania na strane žalobcu a to tak, že na strane žalobcu z konania vystúpi spoločnosť Nada still, a. s., so sídlom Mierová 94, Humenné a na jeho miesto do konania vstúpi spoločnosť MK factoring, s. r. o., so sídlom Rozkvet 2003/11, Považská Bystrica.

19.4.1. Krajský súd uznesením z 22. apríla 2009 č. k. 2Co/65/2008-160 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie z 11. februára 2008 č. k. 9C/158/2005-125.

19.5. Súd prvej inštancie rozsudkom z 12. decembra 2013 č. k. 9C/158/2005-490 (v poradí prvým rozsudkom) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 60.041,66 eur s 8 % ročným úrokom z omeškania od 16. februára 2005 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní po právoplatnosti rozhodnutia (prvý výrok) s tým, že o trovách konania bude rozhodnuté do 30-tich dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (druhý výrok).

19.5.1. Odvolací súd uznesením zo 14. augusta 2015 č. k. 1Co/416/2014-610 rozsudok súdu prvej inštancie z 12. decembra 2013 č. k. 9C/158/2005-490 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

19.6. Súd prvej inštancie rozsudkom zo 7. júna 2016 č. k. 9C/158/2005-717 (v poradí druhým rozsudkom) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 60.041,66 eur s 8 % ročným úrokom z omeškania od 16. februára 2005 do zaplatenia a trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku 3.018,65 eur a trovy právneho zastúpenia 23.088,17 eur, na účet právneho zástupcu žalobcu, všetko v lehote 3 dní „do“ právoplatnosti rozhodnutia.

19.6.1. Odvolací súd uznesením zo 7. februára 2018 č. k. 1Co/497/2016-773 rozsudok súdu prvej inštancie zo 7. júna 2016 č. k. 9C/158/2005-717 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, pričom konštatoval, že súd prvej inštancie svojím nesprávnym procesným postupom porušil práva strán na spravodlivý proces, keď nerozhodol o procesnom návrhu žalobcu - späťvzatí žaloby a následne vec aj nesprávne právne posúdil.

19.7. Následne súd prvej inštancie uznesením z 24. mája 2018 č. k. 9C/158/2005-784 v spojení s opravným uznesením z 19. júna 2018 č. k. 9C/158/2005-794 konanie nezastavil, pričom odvolací súd uznesením z 18. decembra 2019 č. k. 1Co/352/2018-802 zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že konanie zastavil (prvý výrok) s tým, že žalobca je povinný nahradiť žalovanej trovy konania v celom rozsahu (druhý výrok).

20. Dovolací súd konštatuje, že späťvzatie žaloby je prejavom dispozičnej zásady, ktorá je typická pre sporové konanie a umožňuje výlučne žalobcovi (ako dominus litis) jednostranným procesným úkonom prejaviť vôľu nepokračovať v konaní s úmyslom dosiahnuť jeho zastavenie bez meritórneho rozhodnutia. Účinky späťvzatia žaloby nastávajú v okamihu, keď sa dostane do dispozície adresáta, t. j. súdu. V prípade, ak sa tak stane, nie je možné späťvzatie žaloby vziať ďalším úkonom späť. Každý procesný úkon je potrebné posudzovať z objektívneho hľadiska, teda podľa toho, ako sa navonok prejavuje, pričom vnútorný rozpor medzi tým, čo žalobca zamýšľal a tým, čo skutočne navonok prejavil, nezbavuje procesný úkon účinkov, ktoré s týmto prejavom vôle procesné právo spája.

21. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že právny predchodca žalobcu (Nada still, a. s.) podaním zo 4. apríla 2006 vzal žalobu v celom rozsahu späť, a to skôr, než súd prvej inštancie rozhodol o pripustení zmeny na strane žalobcu podľa § 92 ods. 3 OSP, keďže súd prvej inštancie o pripustení zmeny na strane žalobcu rozhodol až uznesením z 11. februára 2008 č. k. 9C/158/2005-125 v spojení s uznesením odvolacieho súdu z 22. apríla 2009 č. k. 2Co/65/2008-160, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 28. júla 2009.

22. Podľa uznesenia najvyššieho súdu z 25. júna 2014 sp. zn. 5Cdo/248/2012 „(...) Účelom procesného inštitútu obsiahnutého v citovaných ustanoveniach § 92 ods. 2 a 3 O. s. p., je riešiť dôsledky singularnej sukcesie, ak táto nastala po začatí konania. Zmyslom tejto právnej úpravy je umožniť žalobcovi, aby pomocou zmeny účastníka konania odstránil nedostatok aktívnej alebo pasívnej vecnej legitímácie, ktorý nastal v priebehu konania, a ktorý by inak neodvratne viedol k zamietnutiu žaloby, pričom sa ukazuje, že je hospodárne, aby vec bola prejednaná a rozhodnutá v rámci už začatého konania voči inej alebo proti inej osobe. Predpokladom zmeny je návrh na zmenu účastníka podaný žalobcom alebo osobou, na ktorú boli práva alebo povinnosti, o ktorých sa koná, prevedené alebo na koho prešli a súhlas nového žalobcu (nevyžaduje sa, ak návrh podá sám vstupujúci žalobca).(...)“ „(...) K zmene účastníctva však dôjde až vtedy, keď súd zmenu pripustí. To znamená, že pokiaľ o návrhu podanom podľa § 92 ods. 2 O. s. p. súd právoplatne nerozhodne, zostáva okruh účastníkov konania nezmenený. (...)“ „(...) Pri zmene účastníctva zostávajú všetky účinky spojené s podaním návrhu zachované, procesný nástupca musí prijať stav konania taký, aký je, teda i s procesnými úkonmi, ktoré dovtedy v konaní urobil jeho právny predchodca. (...)“

23. Keďže obchodná spoločnosť Nada still, a. s. v čase doručenia späťvzatia žaloby zo 4. apríla 2006 súdu prvej inštancie bola sporovou stranou - žalobcom, pričom súd prvej inštancie o pripustení zmeny na strane žalobcu podľa § 92 ods. 3 OSP rozhodol až uznesením z 11. februára 2008 č. k. 9C/158/2005-125 v spojení s uznesením odvolacieho súdu z 22. apríla 2009 č. k. 2Co/65/2008-160, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 28. júla 2009, preto obchodná spoločnosť Nada still, a. s. v pozícii žalobcu disponovala oprávnením vziať žalobu späť v celom rozsahu (v rámci dispozitívnych procesných úkonov žalobcu). Následne po pripustení zmeny na strane žalobcu bol právny nástupca žalobcu (MK factoring, s. r. o.) viazaný i procesnými úkonmi, ktoré dovtedy v konaní urobil jeho právny predchodca (vrátane späťvzatia žaloby).

24. Ak teda odvolací súd za opísaného stavu uznesením zmenil uznesenie súdu prvej inštancie a konanie zastavil postupom podľa § 145 ods. 1 CSP, možno konštatovať, že jeho procesný postup neodporoval zákonu (CSP). V tejto súvislosti preto ani nemohlo dôjsť k porušeniu procesných práv žalobcu, keďže k zastaveniu konania došlo v dôsledku späťvzatia žaloby právnym predchodcom žalobcu, ktorý v čase späťvzatia žaloby bol sporovou stranou.

25. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd uzatvára, že žalobca v súvislosti so zastavením konania (s namietaným nesprávnym postupom súdu prvej inštancie) neopodstatnene namieta existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

26. V reakcii na dovolacie argumenty žalobcu dovolací súd dodáva, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobca preto neopodstatnene namieta, že odvolací súd mu nedostatočným odôvodnením rozhodnutia vo vyššie uvádzanej námietke znemožnil realizovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

27. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd považoval dovolaciu námietku podľa § 420 písm. f) CSP za prípustnú, avšak nedôvodnú, preto dovolací súd dovolanie zamietol (§ 448 CSP).

28. Dovolací súd žalovanej ako úspešnej v dovolacom konaní priznal podľa § 453 ods. 1 CSP s použitím § 255 ods. 1 CSP voči neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.